

2018 júniusi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

4. – 50 éve alakult a Széchenyi István Egyetem jogelődje, a KTMF

Győr mindig is jelentős iskolaváros volt. Egyházi és világi alapfokú, középfokú iskolái mellett a XVIII. századtól a kor igényeinek és színvonalának megfelelő felsőoktatási intézmények is működtek itt. Az 1718-ban létrehozott jezsuita Akadémia hittudományi, bölcséleti és jogi képzést nyújtott, s 1745-től világi hallgatók is tanulhattak az intézményben. A Győri Királyi Akadémia 1776-ban kezdte meg működését. A jogtudomány és a magyar irodalom olyan jelentős személyiségei folytatták tanulmányaikat Győrött, mint Deák Ferenc, Csányi László és Mikszáth Kálmán. Az akadémia 1892-ig működött.

1968 a következő jelentős időpont a város életében, ugyanis 1968. június 4-én kelt a Magyar Közlönyben is megjelent, az Elnöki Tanács 1968. évi 16. számú törvényerejű rendelete, melynek alapján hozhatták létre Győrben a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolát (KTMF), a jelenlegi Széchenyi István Egyetem jogelődjét. A főiskola a közlekedési és távközlési infrastruktúra számára képezett mérnököket. Ekkor épült fel a Mosoni Duna festői szépségű kanyarulatában, a barokk belvárostól néhány percre sétára az az épületegyüttes, amely – Magyarországon párját ritkító kivételként – eredetileg is felsőoktatási célokra épült. Az intézmény 1986-tól viseli a „legnagyobb magyar” nevét.

5. – Környezetvédelmi világnap

1972-ben e napon nyílt meg Stockholmban „Ember és bioszféra” címmel az ENSZ környezetvédelmi világkonferenciája. Az emberi környezettel foglalkozó konferencia június 5-ét a környezetvédelmi világnappá nyilvánította.

5. – Energetikai konferencia

A genfi székhelyű SGS (Société Générale de Surveillance) a világ egyik meghatározó vizsgáló, ellenőrző és tanúsító vállalata. Az 1991 óta működő SGS Hungária Kft. Energiagazdálkodás - Energiahatékonyság - Megújuló energia címmel egy napos konferenciát és workshopot szervez Budapesten a MOM Kulturális Központ kupolatermében. Bővebb információ: <http://www.sgs.hu/>

5-7. – Védelmi és irányítástechnikai fórum

A nagy hagyományokra visszatekintő és 2014-ben új keretek között rendezett „Védelmes értekezlet” várakozásokon felüli sikert aratott. A tapasztalatokat értékelve a Szervező Bizottság egyrészt a szakmai hangsúlyok változása miatt a rendezvény tematikájának az irányítástechnika irányába történő bővítése, másrészt az interaktív jelleg erősítése mellett döntött. Így idén is „Védelmi és irányítástechnikai fórum” néven, immáron Mátraházán rendezik az eseményt. Információ: www.mee.hu

6. – 170 éve született Baross Gábor „vasminiszter”

Pruzsinában született Baross Gábor (1848-1892) közlekedéspolitikus, a magyar államvasúti rendszer megteremtője. Minisztersége alatt Széchenyi reformeszméit valósította meg. A nevéhez fűződik: a Vaskapu szabályozás, a fiúmei kikötő építése, a dunai és tengeri hajózás kialakítása, a postatakarékpénztár, és az út-törvény létrehozása.

7. – Információs társadalom parlamentje

Dél előtt az Országgyűlés Felsőházi Terme, délután pedig a Várkert Bazár ad otthont az Információs Társadalom immáron 8. ülésének. Bővebb információ: <http://infoparlament.infoter.eu>

7-11. – Ünnepi könyvhét

Supka Gézának 1927-ben fogalmazott javaslata szellemében a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése Budapesten, a Vörösmarty téren és közel száz vidéki településen rendezi a 89. Ünnepi könyvhetet és a 17. Gyermek-könyvnapokat. Az idei számok sokat ígérők: 5 nap, 185 kiállító, 300 új könyv és 1000 dedikálási lehetőség. Információ: www.unnepikonyvhet.hu és www.mkke.hu

8. – Építők-napi ünnepség

A hazai építésügy meghatározó tudományos- és érdekvédelmi szervezetei idén is megrendezik az Építők Napja központi ünnepségét. Az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége, az Építés-tudományi Egyesület, az Építő-, Fa- és Építőanyag-ipari Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége, az Építőipari Ágazati Párbeszéd Bizottság Építőipari Mesterdíj Alapítvány, a Magyar Építész Kamara, a Magyar Építőművészek Szövetsége, a Magyar Építőanyag és Építési Termék Szövetség, a Magyar Épület-gépészeti Koordinációs Szövetség, a Magyar Mérnöki Kamara, a Szilikátipari Tudományos Egyesület idén is megrendezi az Építők Napja központi ünnepségét. Az építőiparban dolgozókat a kormányzat, a mérnöki kamara és a szakmai és tudományos szervezetek képviselői, a szakszervezet tisztségviselői köszöntik. Az ünnepi megemlékezésen miniszteri elismeréseket és a szakmai szervezetek által alapított díjakat is átadnak a Vasas Szakszervezet Székház dísztermében. Információ: www.bpmk.hu

8. – 170 éves az első magyar hivatalos lap

Sajtó- és jogtörténetünk nevezetes dokumentuma a Szemere Bertalan belügyminiszter felügyeletével 1848-ban kiadott első hivatalos lap, a Közlöny. Rendszeresen és tényszerűen közölte a kormány rendeleteit, intézkedéseit, s tudósított a hazai és a külföldi eseményekről. Hivatalos lapunk 1945-től kapta a mai Magyar Közlöny címet.

9. – Akkreditációs világnapi rendezvények

A megfelelőség-értékelő szervezetek felkészültségének és alkalmasságának értékelése a nemzeti műszaki infrastruktúra és a fogyasztóvédelem meghatározó eleme. Június 9-e a világ országai nemzeti akkreditáló testületei és az akkreditált szervezetek világnapja, amelyről több mint száz ország akkreditáló testületei emlékeznek meg idén is. Bővebb információ: www.iaf.nu és <http://www.nah.gov.hu>

10. – 75 éves a golyóstoll szabadalma

Bíró László József (1899-1985) feltaláló több folyóiratnak volt munkatársa, így került a nyomdák közelébe. Addig nézegette a nyomdagépeket, míg kitalálta, hogyan lehet összeállítani a folyamatosan író tollat egy tintával töltött hengerből és egy golyóból. 1938-ban két szabadalmat is bejegyeztetett Magyarországon a folyamatosan fejlesztett toll-találmányaira, a gyártáshoz folytatott kísérleteket azonban már külföldön végezte. Párizson keresztül Argentínába vezetett az útja, és használható, ma is ismert golyóstollára is itt kapott szabadalmat 1943-ban e napon. Elismertségét bizonyítja többek között, hogy választott új hazájában az ő születésnapja, szeptember 29. az argentin feltalálók napja.

10. – Villamosság nemzetközi napja

Az Európai Elektrotechnikai Egyesületek Szövetsége (EUREL) javaslatára e nap - a francia André Marie Ampère (1775-1836) halálának évfordulója - a villamosság nemzetközi napja. Ampèrenek nagyon fontos szerepe volt villamosság, az elektrotechnika alapösszefüggései felfedezésében és megfogalmazásában.

12. – 290 éve született Molnár János tanár

Csécényben született Molnár János (1728-1804) tanár, a magyar nyelvű tudományos és ismeretterjesztő irodalom úttörője. Otthonosan mozgott a tudományok legkülönbözőbb területein, kora egyik legkiválóbb pedagógusaként tartják számon. Legnagyobb teljesítménye egy magyar nyelvű fizikakönyv volt 1777-ből: A természetiokról Newton tanítványainak nyomdoka szerint.

13. – Feltalálók napja

A Magyar Feltalálók Egyesülete e napot a „Magyar Feltalálók Napjának” nyilvánította, annak emlékére, hogy a Nobel díjas Szent-Györgyi Albert (1893-1986) egyetemi tanár az „Eljárás jól eltartható nagy C-vitamintartalmú készítmények előállítására” c. találmányi bejelentését 1941. június 13-án tette meg, amely útjára indította az emberiség egyik legfontosabb gyógyszerét, a C-vitamint. Nincs ezen kívül még egy magyar szabadalom, amely ekkora hatású lett volna az innováció terén.

21. – 180 éve született Lupa Péter mérnök

Pomázon született a Lupa-sziget névadója, Lupa Péter (1838-1904) a maga korában ismert mérnök és publicista. Idővel megkapta Pest vármegye tiszteletbeli főmérnöki címét. A filoxéra tanulmányozására hosszabb tanulmányutat tett Franciaországban. Főleg szőlőgazdasági, történeti, régészeti, közgazdasági és politikai cikkeket, úti beszámolókat írt.

22. – 230 éve született Bodor Péter mechanikus

Erdőszentgyörgyön született Bodor Péter (1788-1849) mechanikus, székely ezermester. Gépészetet tanult a bécsi Politechnikumon. Tíz évig járta Európa országait, gyakorlati ismeretet szerzett az órá- és lakatosmesterségben. 1815-ben visszatért Erdélybe. Legfőbb alkotása az 1822-ben épített híres marosvásárhelyi zenélő kút volt. 1936-ban Budapesten, a Margit-szigeten felépítették zenélő kútjának másolatát.

23. – Magyar Örökség díjkiosztó ünnepség

A Magyar Örökség-díj kitüntetettjeinek kiválasztása az alulról építkező demokrácia elvén alapszik: állampolgári jogon mindenkinek módjában áll díjra javasolni az általa érdemesnek tartott személyt, együttest, intézményt, teljesítményt. Évente négy alkalommal, esetenként hét-hét díjat osztanak ki kulturális műsor keretében Budapesten, az MTA dísztermében. Információ: www.magyarorokseg.hu

28-01. – Tudomány- és ipartörténeti konferencia

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Tudománytörténeti Szakosztálya Csíksomlyón, a Jakab Antal Házban rendezi a XI. Tudomány- (matematika, műszaki- és természettudományok) és ipartörténeti konferenciát. Bővebb információ: www.emt.ro

29. – Duna nap

A Duna térsége Európa második legnagyobb vízgyűjtője, a folyó 10 országon, 4 fővároson folyik keresztül, a benne folyó víz még további 9 államból származik, és ezzel 19 országot és 81 millió kulturális, nyelvi és történelmi szempontból is sokszínű embert kapcsol össze. A Duna Védelmi Nemzetközi Bizottság (International Commission for the Protection of the River Danube – ICPDR) kezdeményezésére a Duna Védelmi Egyezmény aláírásának évfordulóján tartják minden évben Duna nap és a hozzá kapcsolódó rendezvényeket. E napon nem csak a szakemberek, hanem egész társadalmunk figyelme a vízre, vízügyekre és kiváltképp a Dunára irányul. Információ: www.icpdr.org

29. – 180 éve született Szily Kálmán fizikus

Izsákon született Szily Kálmán (1838-1924) fizikus, nyelvész, természettudós, tudományszervező, egyetemi tanár, 1871–73. között a Műegyetem rektora. 1867-es akadémiai székfoglaló értekezésében a hőelmélet I. és II. alaptételének általános matematikai alakban való megfogalmazására vállalkozott. 1869-ben ő indította be a Természettudományi Közönyt. 1889-1905. között az MTA főtitkára, 1915-től pedig a főrendiház tagja volt.

30. – 180 éve született Bertalan Lajos mérnök

Beremenden született Bertalan Lajos (1838-1901) vízépítő mérnök. 1881-től mint megyei mérnök, majd mint ármentesítő társulati főmérnök munkálkodott a Tisza völgyében. Állami szolgálatba lépve kezdetben a tokaji folyammérnöki hivatal vezetője volt, majd 1883-ban a Közmunka- és Közlekedési Minisztériumban foglalkozott a nagy hazai folyók szabályozási munkáival. 1890-ben nevezték ki a vízügyi szolgálat tiszai osztályának főnökévé, s így lett a Tisza-szabályozás befejező munkálatainak legfőbb irányítója. 1903-ban Szegeden a Tisza töltésén obeliszket állítottak emlékére.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaplar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2018-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök